

VÅDAN AV ATT STRYKA FOLKVLILJAN MOTHÅRS

SÖREN HOLMBERG

Flera av Göteborgs ledande politiker har fått känna på att man inte går emot en uppretad folkvilja ostraffat. Mest tydligt Socialdemokraterna och partiets ledande kommunala företrädare Anneli Hulthén. Socialdemokraterna gick tillbaka hela 7 procentenheter i kommunalvalet 2014. Klart större tillbakagång än i riksdagsvalet där S tappade ”enbart” 1,5 procentenheter i Göteborg. Den lilla S-framgången på +0,4 procentenheter i hela riket syntes alltså inte i Göteborg. I Sveriges andra stad blåste valvinden starkt mot Socialdemokraterna – tvärtemot i riket där en svag medvind stärkte partiet något lite.

Huvudorsaken till denna göteborgska motvind för Socialdemokraterna heter trängselskatten. Partiet och kommunstyrelseordförande Hulthén kom att förknippas med det impopulära och i folkomröstningen förlorande förslaget att trängselskatten skulle permanentas i Göteborg. Med ett valdeltagande på 73 procent röstade hela 57 procent av göteborgarna emot det av alla etablerade partier stödda förslaget att behålla trängselskatten vid in- och utfart från Göteborg. Det var endast två mindre partier, Sverigedemokraterna och Vägvalet, som motsatte sig trängselskatten.

Tappad popularitet

Men det var inte enbart det socialdemokratiska patriet som drabbades hårt av väljarnas dom. Även partiets ledare i Göteborg Anneli Hulthén tappade stort i popularitet. Och det långt innan själva folkomröstningen.

SOM-institutet har sedan tjugo år systematiskt mätt hur kända och uppskattade Göteborgs toppolitiker är bland stadens innevånare. Metoden har varit densamma alla år. Partiernas ledare i Göteborg har introducerats för de västsvenska SOM-undersökningarnas svarspersoner, men enbart med för- och efternamn. Därefter har de svarande fått ange om de känner till politikerna och vad de tycker om dem de känner till på en elvagrading skala mellan ogillar (-5) och gillar (+5). Baserat på dessa mätningar skapas ett popularitetsindex som går från -50 (max ogillar) till +50 (max gillar).

I mätningen hösten 2013 när debatten om folkomröstningen och trängselskatten kommit igång minskade Hulthéns popularitet mycket påtagligt – från ett genomsnitt på +7 i senaste mätningen 2011 till -2 år 2013, en nedgång på hela nio enheter.

Tabell 1 Kännedom om ledande politiker i Göteborg (procent)

politiker (parti)	Andel bland samtliga																		
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2013
Göran Johansson (S)	79	82	81	75	85	75	75	80	74	75	72	76	83	77	81	74	-	-	-
Johnny Magnusson (M)	69	66	61	56	63	56	56	56	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Annelie Hulthén (S)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	52	60	63	66	69
David Lega (KD)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	57	59
Frank Andersson (S)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	45	53	-	-	-	-	-	-
Jan Hallberg (M)	-	-	-	-	-	-	32	34	38	37	36	40	47	46	49	47	52	-	-
Margita Björklund (FP)	44	50	44	43	48	44	47	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rune Zachrisson (FP)	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kia Andreasson (MP)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	12	21	24	24	26	27	35	36	48
Claes Roxbergh (MP)	42	43	33	28	38	33	36	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jonas Ransgård (M)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	43
Helene Odenjung (FP)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	25	30	30	29	33	34	41
Kerstin Svensson (S)	32	39	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Theo Papaioannou (VV)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25	38
Anna Johansson (S)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	36	-	-	-	-	-
Roger Andreasson (V)	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vivi-Ann Nilsson (S)	-	-	-	22	28	-	-	-	28	24	23	-	-	-	-	-	-	-	-
Mats Pilhem (V)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	27
Jan-Åke Ryberg (V)	-	26	18	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ture Jacobsson (KD)	22	24	18	16	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eva Selin (C)	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mikael Jansson (SD)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	23	20	-
Eva Olofsson (V)	-	-	-	-	20	15	17	21	19	16	18	20	22	-	-	-	-	-	-
Alvar Persson (C)	-	22	17	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Solveig Lindström (S)	-	-	-	-	-	21	21	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Erik Lithander (FP)	-	-	-	-	-	-	-	-	20	16	19	-	-	-	-	-	-	-	-
Carina Liljesand (KD)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	10	16	18	15	17	18	20	-	-
Karin Pleijel (MP)	-	-	-	-	-	-	-	-	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ann-Marie Johansson (C)	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arne Steen (SD)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18
Marie Lindén (V)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15	16	17	-	-
Anders Flanking (C)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	16	-	-	-
Lars Eklund (KD)	-	-	-	-	-	12	14	14	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mats Brännström (C)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	-	-

Kommentar: Resultaten visar andelen göteborgska svarspersoner som *inte* kryssat för "personen okänd för mig" och som kryssat för någon grad av sympati på en ogillar-gillarskala i Väst-SOM-studierna. Procentbasen är definierad som samtliga personer som besvarat enkäterna i Göteborg. Efter kännedomspåfrågan tillfrågades undersökningspersonerna vad de tyckte om politikerna på

Andel bland egna partiets sympatisörer

1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2013
83	84	85	83	83	76	76	79	75	79	80	76	80	77	81	73	-	-	-
78	74	68	66	71	65	67	64	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	53	61	62	61	63
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	67	87
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60	52	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	37	42	48	56	55	45	58	52	61	56	62	-	-
52	54	52	54	56	57	69	61	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
64	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	13	21	29	22	23	18	41	38	39
30	39	27	27	45	35	42	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	50
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	31	40	46	36	47	45	53
35	47	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**	*
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	41	-	-	-	-	-
41	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	30	27	-	-	-	28	29	31	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26	31
-	28	24	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
*	*	*	*	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	39	15	-
-	-	-	-	30	19	20	29	30	16	16	25	35	-	-	-	-	-	-
-	*	*	*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	24	25	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	29	18	25	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	9	27	24	25	42	*	33	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	16	26	26	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	*	-	-	-
-	-	-	-	-	12	11	20	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	-	-

en gillar-ogillarskala mellan -5 och +5. Ett - anger att politikerna i fråga inte ingick i det årets studie medan en * anger att antalet svarspersoner är mycket begränsat. Partisympatierna har mätts med hjälp av en fråga om bästa parti alternativt en fråga om bästa parti i rikspolitiken.
 * = För få svarspersoner ** = Ingen har angett Vägvalet på frågan om bästa parti.

Tabell 2 Populära och mindre populära Göteborgspolitiker (medeltal)

politiker (parti)	Medeltal bland samtliga																		
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2013
Göran Johansson (S)	+17	+24	+19	+14	+10	+9	+14	+16	+10	+8	+12	+19	+22	+19	+21	+18	-	-	-
Johnny Magnusson (M)	-1	+4	+5	+7	+7	+5	+7	+5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Annelie Hulthén (S)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+11	+12	+13	+7	-2
David Lega (KD)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+11	+6
Frank Andersson (S)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+4	+2	-	-	-	-	-	-
Jan Hallberg (M)	-	-	-	-	-	-	+3	+3	+4	+4	+5	+9	+6	+5	+8	+6	+9	-	-
Margita Björklund (FP)	+3	+5	+8	+8	+8	+8	+9	+7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rune Zackrisson (FP)	-2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kia Andreasson (MP)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	-1	+1	-3	-3	-2	-3	0	-4	-11
Claes Roxbergh (MP)	-1	-1	+0	-2	-0	-5	-4	-5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jonas Ransgård (M)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+6	+3
Helene Odenjung (FP)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+4	+3	+6	+5	+4	+7	+5	+1
Kerstin Svensson (S)	+1	+1	+5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Theo Papaioannou (VV)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	-2
Anna Johansson (S)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+5	-	-	-	-	-
Roger Andreasson (V)	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vivi-Ann Nilsson (S)	-	-	-	-1	+0	-	-	-	+1	-2	-2	-	-	-	-	-	-	-	-
Mats Pilhem (V)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	-2
Jan-Åke Ryberg (V)	-	+2	-1	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ture Jacobsson (KD)	-2	+0	+0	+1	+3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eva Selin (C)	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mikael Jansson (SD)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-4	-13	-6
Eva Olofsson (V)	-	-	-	-	+2	+1	-2	+1	+3	+2	-1	+1	+4	-	-	-	-	-	-
Alvar Persson (C)	-	-0	+2	-0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Solveig Lindström (S)	-	-	-	-	-	-2	-1	+2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Erik Lithander (FP)	-	-	-	-	-	-	-	-	+4	+1	+1	-	-	-	-	-	-	-	-
Carina Liljesand (KD)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	-1	+3	+2	+3	+5	+3	+4	-	-
Karin Pleijel (MP)	-	-	-	-	-	-	-	-	+3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ann-Marie Johansson (C)	-	-	-	-	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arne Steen (SD)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-10
Marie Lindén (V)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+0	+1	-1	-1	-	-
Anders Flanking (C)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+2	+2	-	-	-
Lars Eklund (KD)	-	-	-	-	-	-1	-2	-1	-1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mats Brännström (C)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+2	-	-

Fråga: "Var skulle du vilja placera några kommunala politiker i Göteborg på nedanstående skala?"

Kommentar: Resultaten visar medeltalsvärden (gångar 10) på en ogillar-gillarskala med värden mellan -5 och +5. Egna partiets sympatisörer har precis som i tabell 1 definierats med hjälp av svaren på en fråga om bästa parti. En asterisk (*) indikerar för få svarspersoner. ** = Ingen har svarat Vägvalet på frågan om bästa parti.

Medeltal bland egna partiets sympatisörer

1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2013
+31	+36	+31	+27	+29	+27	+26	+27	+26	+25	+27	+29	+35	+31	+31	+32	-	-	-
+22	+24	+21	+20	+22	+21	+22	+20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+18	+24	+28	+22	+11
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+26	+11
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+12	+13	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	+16	+14	+21	+16	+18	+18	+18	+18	+20	+17	+19	-	-	-
+9	+23	+24	+24	+24	+20	+17	+19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
+11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	* +16	+8	+5	+4	+8	* +15	+8	+15	-	-
+19	+11	+17	+19	+17	+13	+5	+8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+16	+16	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+10	+15	+20	+14	+11	+14	+17	+15	-
+8	+10	+16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**	*
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+13	-	-	-	-	-
+23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	+4	+10	-	-	-	+6	+5	+5	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+24	+21
-	+3	+8	+12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
*	*	*	*	+15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	*	*	-
-	-	-	-	+4	+7	+4	+10	+15	* +16	+8	+20	-	-	-	-	-	-	-
-	*	*	*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	+6	+3	+7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	+3	+3	+11	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	*	*	*	*	*	*	*	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+9	*	*	*	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	*	-	-	-
-	-	-	-	-	+2	+6	+1	*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	-	-

Med så låga uppskattningssiffror riskerade Anneli Hulthén att bli ett sänke för partiet i kommunalvalet 2014. I många tidigare kommunalval i Göteborg har Socialdemokraterna varit bortskämt med att ha den populära Göran Johansson som ledare. Han var aldrig något sänke, snarare ett dragplåster (Johansson, 2008). När Göran Johansson var som mest uppskattad hade han ett popularitetsresultat på +24 i SOM-mätningen 1995. Det är det bästa resultat vi uppmätt i någon SOM-studie. I den sista mätningen av hans popularitet år 2009 nådde Göran Johansson +18. Anneli Hulthéns uppskattning var som högst i valet 2010 med medeltalet +13. Men nu efter starten på kampen om trängselskatten alltså endast -2 hösten 2013 (se tabell 2).

Dock, Anneli Hulthén är inte den enda ledande politikern i Göteborg som drabbas av ett popularitetsfall hösten 2013, även om nedgången i Hulthéns uppskattning är mest dramatisk. Alla andra politiker som ingår i SOM-institutets undersökning tappar också i popularitet. Och en politiker slår bra nära nytt bottenrekord i impopularitet. Den politikern är Miljöpartiets Kia Andreasson som får resultatet -11 i 2013 års undersökning. Det är den näst lägsta uppskattningen som har uppmätts i SOM-institutets Göteborgsstudier. Endast Sverigedemokraternas Mikael Jansson uppvisar ett sämre resultat med -13 år 2010. Andreassons popularitet minskar från -4 år 2011 till -11 år 2013, ett tapp på minus sju enheter. En redan impopulär Kia Andreasson tappar ytterligare i uppskattning när trängselskatten blir en het fråga.

Övriga ledande politiker som ingår i SOM-mätningen 2013 förlorar mindre i uppskattning – men alla förlorar. David Lega (KD) -5 enheter, Helene Odenljung (FP) -4, Jonas Ransgård (M) -3, Mats Pilheim (V) -3 och även Vägvalets Theo Papaioannou med -3 enheter. Alla dessa försvagningar av politikernas popularitet behöver naturligtvis inte vara kopplade till trängselskatten. Men för fyra av dem finns ett mycket starkt samband mellan hur mycket göteborgarna gillar dem och vad samma göteborgare tycker i frågan om trängselskatten.

Mer eller mindre populär på grund av trängselskatten

I tabell 3 visas hur populära de åtta undersökta Göteborgspolitikerna var hösten 2013 bland människor som avsåg att rösta för att trängselskatten skulle vara kvar respektive tänkte rösta för att avskaffa trängselskatten.

När det gäller Hulthén (S), Andreasson (MP) och Pilheim (V) – det styrande rödgröna blockets tre ledande politiker – uppskattas de mycket olika beroende på om svarspersonerna är för eller mot trängselskatten. Bland trängselskattens förespråkare får de positiv uppskattning (mellan +4 till +8) medan de tenderar att ogillas bland trängselskattens motståndare (från -9 till -28). Även Vägvalets Papaioannous popularitet färgas av trängselskattefrågan; men på ett omvänt sätt. Bland skattens anhängare tenderar man att ogilla honom (-14). Bland motståndarna är det tvärtom. Här är han uppskattad (+6).

Tabell 3 Göteborgarnas uppskattning av sina ledande politiker färgas av frågan om trängselskatten (procent)

	Politikerpopularitet		
	Trängselskatten skall finnas kvar	Trängselskatten skall avskaffas	Absolut popularitetsskillnad
Kia Andreasson (MP)	+4	-28	32
Annelie Hulthén (S)	+8	-17	25
Mats Pilhem (V)	+6	-9	15
Helene Odenljung (FP)	+3	-3	6
David Lega (KD)	+4	+6	2
Jonas Ransgård (M)	-1	+3	4
Theo Papaioannou (VV)	-14	+6	20
Arne Steen (SD)	-9	-14	5

Kommentar: Politikerpopulariteten kan variera mellan -50 (ogillar) till +50 (gillar). Enkätfrågan om trängselskatt löd: "Hur kommer Du att rösta i valet som avgör om trängselskatten ska finnas kvar eller avskaffas?"

Källa: Väst-SOM-undersökningen 2013 i Göteborg.

Övriga Göteborgspolitikers popularitet har påverkats klart mindre av trängselskatte-debatten. Uppskattningen av dem skiljer sig inte så mycket åt mellan personer som vill ha respektive inte vill ha en trängselskatt i Göteborg. Moderaternas Jonas Ransgård, som förordade trängselskatten men som medverkade till att det blev en folkomröstning, kan vara ett exempel. Hans popularitetssiffror är mycket snarlika bland anhängare och motståndare till skatten, men intressant nog något högre bland trängselskattens motståndare (+3) än bland anhängarna (-1). Kan han och Moderaterna ha fått lite pluspoäng bland trängselskattens nej-röstare därför att de till sist fick möjligheten att folkomrösta?

Ju mer vi är tillsammans

Och nu över till något helt annat. Eller åtminstone annorlunda. Analysen av trängselskattens kortsiktiga inverkan på Göteborgspolitikernas popularitet visar att människors politiska åsikter är med och styr hur uppskattade politiker blir. Popularitet är till viss del – kanske stor del – influerat av vad politikerna står för inom olika politikområden och vad väljarna tycker inom samma områden. Man tenderar att gilla politiker som tycker detsamma som en själv. Och man ogillar politiker som tycker annat än man tycker själv (Johansson, 2013).

En annan mer långsiktigt verkande faktor som också kan påverka vad vi känner till och uppskattar hos politiker är hur länge de verkat. Den centrala hypotesen i något som brukar kallas den sociala inlärningsteorin är att långvarig exponering

ökar graden av kännedom (Bandura, 1977, Holmberg, 2012a). Ju längre politiker och medborgare är tillsammans desto mer ökar politikernas kändisskap. Andra faktorer spelar naturligtvis också in, men långvarighet som politiker – att vara politiskt seglivad – är en faktor bakom politiskt kändisskap.

Dock, långvarighetshypotesen brukar endast sägas gälla för graden av politiker-kännedom, inte för graden av politikerpopularitet. Den sociala inlärningsteorin förutsäger inte att kärlek tilltar med åren – att politiker blir mer populära vartefter de fortsätter att tjäna folket.

Tidigare när vi testat den sociala långvarighetshypotesen har den fått empiriskt stöd när det gäller politiker-kännedom. Politiker som kvarstår länge i ämbetet har tenderat att bli mer kända över tid – inte dramatiskt så och inte med särskilt många procentenheter, men dock mer kända. När vi återprövar hypotesen för Göteborgspolitikerna inklusive de senaste resultaten för 2013, blir utfallet precis som tidigare. Kännedomen ökar. Och den ökar något tydligare än i tidigare tester (Holmberg, 2013).

Prövningen omfattar sammanlagt tio Göteborgspolitikere som under åren 1994-2013 deltagit i minst fem av SOM-institutets kännedomsmätningar.¹ För sju av dessa tio politiker har kännedomen förbättrats över tid. Den genomsnittliga ökningen i kännedom blir +6,4 procentenheter.² Motsvarande ökning har legat kring +3/+4 procentenheter i tidigare mätningar i Göteborg och i Västra Götaland. Långvarighetshypotesen får med andra ord ett något förstärkt stöd i vår senaste test. Ett möjligt råd till en nybörjarpolitiker är alltså: Om du vill bli kändis som politiker, häng i och bli veteran – även om det kan ta lång tid.

Men att bli veteran hjälper inte nödvändigtvis om man eftersträvar att bli populär. Uppskattningen av våra tio Göteborgspolitikere ökar inte över tid. I genomsnitt händer ingenting med populariteten varken upp eller ned. Eller för att vara mer exakt så minskar populariteten något för fem politiker och ökar något för övriga fem – i snitt blir det en svag nedgång på -0,5 enheter.³ Ett resultat som är mycket likt vad vi funnit tidigare såväl i Göteborg som i Västra Götaland (Holmberg 2012b, 2013).

Att tjäna folket är uppenbart otacksamt. Håller man på länge blir man mer känd, men inte mer uppskattad. Det skall fan vara politiker. Maktinnehav tär. Går det bra får man inte äran. Går det dåligt får man skulden. Men några måste göra jobbet, annars fungerar inte demokratin.

Noter

- ¹ Endast politiker som deltagit i minst fem SOM-mätningar är inkluderade i analysen. De två första årens medelresultat för respektive politiker jämförs med snittresultatet för de två senaste/sista mätåren.
- ² På hemmaplan, bland det egna partiets sympatisörer, ökar kännedomen något mer över tid – med 10,4 procentenheter.
- ³ Bland det egna partiets anhängare minskar inte populariteten över tid. Den tenderar att öka, men endast med obetydliga 0,1 enheter. Slutsatsen är med andra ord mycket robust – politikerpopularitet växer inte med långvarig tjänstgöring, varken bland samtliga medborgare eller bland det egna partiets sympatisörer. Ävenledes här känner vi igen resultatet från tidigare analyser.

Referenser

- Bandura, Albert (1977) *Social Learning Theory*. New York: General Learning Press.
- Holmberg, Sören (2012a) "Blir regionalpolitiker mer kända och populära under valår?", i Berg, Linda och Oscarsson, Henrik (red) *Omstritt omval*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Holmberg, Sören (2012b) "Populärast i test", i Bergström, Annika (red) *Västsvensk vardag*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Holmberg, Sören (2013) "Politiker-kännedom", i Bergström, Annika och Ohlsson, Jonas (red) *En region för alla?* Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Johansson, Folke (2008) "Röstning och röstdelning 2006", i Nilsson, Lennart och Johansson, Susanne (red) *Regionen och flernivådemokratin*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Johansson, Folke (2013) "Trängselskatt och förtroende för kommunpolitiker", i Bergström, Annika och Ohlsson, Jonas (red) *En region för alla?* Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.